

Giv fjernvarmen en chance

Regeringen har sat som mål, at halvdelen af de 400.000 naturgaskunder skal være omstillet til fjernvarme i 2028, og at en væsentlig del af de resterende 200.000 skal omstilles efter 2028. Glimrende. Fjernvarme er på en række punkter bedre for både forbrugere og samfund end private husstandsvarmepumper. Det er et stort skridt i den rigtige retning – hvis det lykkes.

Medierne har udtrykt stor skepsis de seneste uger: Fjernvarmeprojekter tager lang tid, der mangler entreprenører, svejsere, montører og andre faggrupper. Der mangler fjernvarmerør. Stålprisen er steget stærkt. Der mangler microchips til styring osv osv. Det afspejles i, at udbud på det seneste er endt med priser, der ligger på det dobbelte af det forventede (Politiken 20220815). Hvis vi blot lader markedet styre det, er der ikke ret mange, der får fjernvarme. Men hvad kan man gøre?

Først og fremmest skal man have gaskunderne med på at stille om til fjernvarme. Den blå regering afskaffede i 2017 kommunernes mulighed for at bruge tilslutningspligt til at sikre, at der er tilstrækkelig mange brugere til, at fjernvarmen er rentabel. En nylig Megafonundersøgelse har vist, at 74-77% af gaskunderne gerne vil have fjernvarme, men er det nok? De 5 Nordsjællandske kommuner i Norfors-samarbejdet regner i deres varmestrategi med en tilslutning på 90%. Det kommer vi aldrig op på uden tilslutningspligt. Hvis ikke regeringen genindfører muligheden for tilslutningspligt, kan det hele være lige meget, så får vi alle sammen varmepumper.

Så er der tidsaspektet. Selv om fagfolk mener, at 2028 er snublende tæt på, er det længe at vente for en gaskunde, der har set sin gasregning fordoblet – og uden garanti for, at det ikke bliver værre. Man kan ikke fortænke gaskunder, der skal vente 5-6 år på fjernvarme, i at købe en varmepumpe. Det skærer toppen af varmeregningen her og nu, og når først man har investeret i omegnen af 150.000 kr i en varmepumpe, er man nok ikke længere kandidat til et abonnement på fjernvarme. Det gør det vanskeligt at nå op på 90% tilslutning, eller bare 75%, som vel er grænsen for, hvad der kan nås ad frivillighedens vej. Og hér taler vi kun om de 200.000 gaskunder, regeringen vil have omstillet inden 2028. Hvad med de resterende 200.000, som skal vente endnu længere?

Prisen er selvfølgelig også afgørende. En fordobling af anlægsprisen for fjernvarme vil gøre rentabiliteten i de fleste fjernvarmeprojekter til en særdeles tvivlsom affære. En stor del af de 74-77% af gaskunderne, der er positive overfor fjernvarme, vil formentlig takke nej og købe en varmepumpe, om ikke andet så fordi de forventer en lavere risiko for deres fremtidige varmeregning. Jo hurtigere vi vil rulle fjernvarme ud, des mere kamp bliver der om ressourcerne til anlæg, og jo dyrere bliver projekterne. Hvis vi overlader dette til det frie marked, kan langt de fleste af os godt vinke farvel til fjernvarme. Fjernvarmen bliver billigere af at blive rullet ud langsommere, men det kan gaskunderne ikke vente på.

Regeringen har sat et mål. Gaskunderne har en interesse i, at målet nås (og mere til). Samfundet deler denne interesse. Når man ser realistisk på situationen, kan man konstatere, at det ikke er nok blot at have et mål. At overlade udviklingen til de frie markeds kræfter er at dømme fjernvarmen død. Der skal mere til. Men hvad?

Som nævnt er det nødvendigt at operere med tilslutningspligt. Genindfør den straks.

Tidsaspektet kan regeringen også gøre noget ved. Sæt turbo på uddannelse af svejsere, montører og anlægsfolk. Det tager måske et par år, men hvis uddannelse, løn og

jobudsigter er gode, skal der nok komme mange, der gerne vil uddanne sig.

Med hensyn til økonomien kan regeringen give tilskud til rør og komponenter, og der kan gives tilskud til planlægning og til selve anlægsarbejderne.

Hvordan kan regeringen hjælpe gaskunder, indtil de kan få fjernvarme? Der er flere muligheder. Man kan lave en støtteordning til leasing af varmepumper i overgangsperioden. Fjernvarmeselskabet kan overtage ansvaret for installationen og selv installere en midlertidig varmepumpe eller udskifte gamle gasfyr med nyere, der er blevet til overs ved omlægning til fjernvarme eller varmepumper andre steder. Man kunne give et afslag i ejendomsskatterne i overgangsperioden. Der er sikkert mange andre muligheder.

Der vil blive brug for at udbygge eksisterende fjernvarmeværker og bygge nogle nye. Kommunerne kan allerede i år reservere de nødvendige arealer. Samtidig kan man arbejde målrettet med at udnytte overskudsvarme fra erhvervslivet i fjernvarmenettene. Man kan fremme udnyttelse af geotermi. På sigt skal fjernvarmeværkerne køre på varme fra affaldsforbrænding, overskudsvarme, geotermisk varme eller strøm via store, industrielle varmepumper. Regeringen kan støtte omlægning fra gas, olie og biomasse.

Tiden er knap. Varmepumperne er allerede på vej i gasområderne. Hvis regeringen mener noget med sin målsætning, skal der handling til NU.